

grzybomaps
las pamięta za ciebie.

INSTRUKCJA · WYNALAZKI · VIKTOR SCHAUBERGER

Zrób to, co Schauberger

Sześć bezpiecznych doświadczeń z wodą, które powtarzają jego obserwacje. Przy każdym uczciwie: co potwierdziła nauka, a co jest tylko jego teorią.

WIEK	CZAS	KOSZT	GDZIE
od 6 lat	po 5–60 minut	prawie zero	kuchnia, ogród, potok

✧ *Leśnik, który słuchał wody*

Viktor Schauberger (1885–1958) był austriackim leśnikiem bez dyplomu inżyniera. Godzinami patrzył w górskie potoki: jak pstrąg stoi w rwącym nurcie, jak woda zawija się za kamieniem, jak nocą, kiedy jest zimna, niesie więcej. Z tych obserwacji zbudował rynny do spławiania drewna, które naprawdę działały i zadziwiły Austrię.

Potem poszedł dalej: pisał o implozji, „żywej wodzie" i silnikach na wir. Tych rzeczy nikt nigdy nie potwierdził. W tej instrukcji robisz to, co on robił najlepiej: patrzysz, mierzysz i zapisujesz. Wynik oceniasz sam.

1885 urodzony w Holzschlag, Górna Austria

1922 pierwsze rynny w dolinie Steyrling

1926–1930 rynna w Neuberg an der Mürz

1933 książka „Nasza bezsensowna praca"

1939–1945 maszyna Repulsine, legenda o dysku

1958 podróż do Teksasu, śmierć w Linzu

JAK CZYTAĆ TĘ INSTRUKCJĘ

✓ Potwierdzone sprawdzone pomiarami i opisane w nauce. ? Teoria Schaubergera to, co twierdził, ale czego nikt nie potwierdził. Nie wierz nikomu na słowo, także nam: zrób próbę kilka razy i zapisz wynik.

BEZPIECZEŃSTWO I CZEGO NIE BUDOWAĆ

- Nad potokiem i rzeką zawsze z dorosłym, tylko na płyciźnie po kostki. Zimna woda szybko wychładza.
- Żadnej elektryczności z gniazdka w pobliżu wody.
- Nie buduj „silników na implozję" ani kopii Repulsine. Nie działają, a zamknięte, wirujące zbiorniki pod ciśnieniem mogą pęknąć i zranić.
- Gorąca woda tylko z kranu, nigdy wrząca.

Chcesz zrobić prąd z wiru?

Zbuduj elektrownię wirową w wiadrze: osobna instrukcja na grzybomaps.pl/wynalazki/schauberger. Prawdziwe mini elektrownie wirowe pracują dziś na małych rzekach w Austrii i Belgii.

1 Rynna prosta i kręta

Wiek: od 8 lat

Czas: 1 popołudnie

Potrzebujesz

- [ ] dwa kawałki plastikowej rynny dachowej albo 4 duże butelki przecięte wzdłuż
- [ ] taśma klejąca i kilka cegieł do podparcia
- [ ] wąż ogrodowy
- [ ] kawałki kory albo patyczki tej samej wielkości
- [ ] stoper w telefonie

Krok po kroku

1. Zrób dwie zjeżdżalnie o tej samej długości i tym samym spadku: jedną prostą, drugą z dwoma łagodnymi łukami. Łuki ułóż z kilku krótszych kawałków.
2. Puść do obu taki sam strumień wody z węża.
3. Na górze wrzuć kawałek kory. Zmierz czas zjazdu i policz, ile razy kora zatrzyma się albo otrze o ściankę.
4. Powtórz dziesięć razy w każdej rynnie i zapisz średnią w dzienniku na końcu.

✓ POTWIERDZONE

Rynny Schaubergera naprawdę działały. Spławiano nimi drewno w dolinie Steyrling i w Neuberg an der Mürz, a największa pracowała jeszcze po wojnie. Na zakręcie woda w korycie zaczyna się kręcić i spycha to, co pływa, w stronę nurtu.

? TEORIA SCHAUBERGERA

Schauberger twierdził, że kręta rynna to „żywa” woda, która sama niesie ciężar. Nikt nie zmierzył, ile dawał kształt rynny, a ile dobra budowa i duży przepływ. Twój pomiar to mały kawałek tej odpowiedzi.

2 Zimna woda opada

Wiek: od 6 lat | Czas: 15 minut

Potrzebujesz

- [ ] wysoka, przezroczysta szklanka albo słoik
- [ ] kostki lodu zrobione z wody z sokiem albo barwnikiem spożywczym
- [ ] ciepła woda z kranu (nie wrząca)
- [ ] termometr kuchenny, jeśli masz

Krok po kroku

1. Nalej do szklanki ciepłej wody i odczekaj, aż się uspokoi.
2. Delikatnie włóż kolorową kostkę lodu.
3. Patrz z boku: zimna, kolorowa woda spływa smugą na dno i zbiera się tam warstwą.
4. Po kwadransie zmierz temperaturę przy powierzchni i przy dnie.

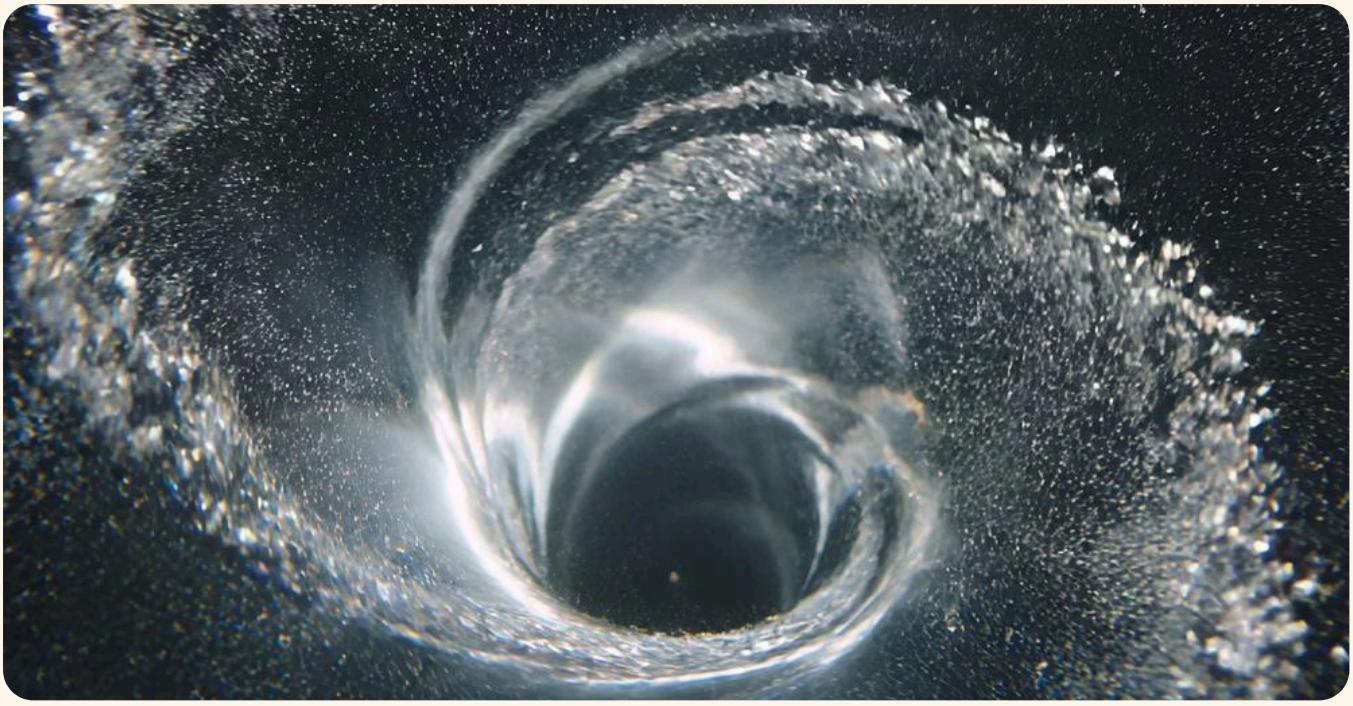
✓ POTWIERDZONE

Woda jest najcięższa w temperaturze około 4°C. Dlatego zimna woda opada, a w jeziorze zimą przy dnie zostaje około 4°C i ryby przeżywają pod lodem. Schauberger dobrze wiedział, że zimna woda zachowuje się inaczej niż ciepła.

? TEORIA SCHAUBERGERA

Uważał, że woda w okolicy 4°C jest „najzdrowsza" i ma najwięcej siły, a ciepła woda „choruje". Różnica gęstości między wodą zimną a ciepłą to jednak tylko ułamek procenta. Teoria o zdrowiu wody nie ma potwierdzenia.

3 *Wir w butelkach*

Wiek: od 6 lat | Czas: 20 minut

Potrzebujesz

- [ ] dwie jednakowe plastikowe butelki 1,5–2 l
- [ ] mocna taśma izolacyjna
- [ ] woda, kropla barwnika
- [ ] stoper

Krok po kroku

1. Napełnij jedną butelkę wodą do trzech czwartych. Przyłóż do niej szyjką drugą, pustą butelkę i mocno owiń połączenie taśmą.
2. Odwróć: pełna butelka na górze. Zmierz, ile trwa przelanie wody bez kręcenia.
3. Wróć do początku, odwróć i zakręć butelkami kilka razy w kółko. Powstanie wir z lejem w środku.
4. Zmierz czas jeszcze raz. Zwykle z wirem jest kilka razy szybciej.

✓ POTWIERDZONE

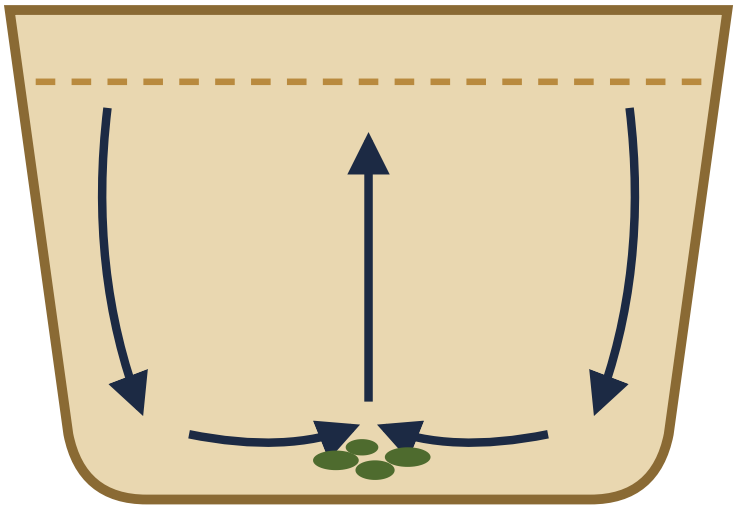
Wir robi w środku lej, którym do górnej butelki wpada powietrze, więc woda nie musi się przepychać z bąblami. To dobrze opisana fizyka. Tak samo działa wir nad odpływem w wannie.

? TEORIA SCHAUBERGERA

Schauberger widział w wirze ruch, który „wciąga” i wytwarza energię, i nazywał to implozją. Wir nie daje energii z niczego: woda przelewa się szybciej, ale tylko dzięki temu, że spada w dół.

4 Herbaciany paradoks

rzy ściankach woda opada, przy dnie płynie do środk

Wiek: od 6 lat

Czas: 5 minut

Potrzebujesz

- [ ] kubek albo przezroczysta szklanka
- [ ] liście herbaty, okruszki ziół albo mak
- [ ] łyżeczka

Krok po kroku

1. Wsyp do wody szczyptę liści i dobrze zamieszaj łyżeczką.
2. Wyjmij łyżeczkę i patrz na dno.
3. Liście nie odpływają do ścianek, chociaż tak podpowiada intuicja. Zbierają się w kupkę na środku dna.

✓ POTWIERDZONE

W kręcącej się wodzie przy dnie powstaje słaby prąd płynący do środka i to on zbiera liście. Albert Einstein opisał to w 1926 roku i tym samym wyjaśnił, dlaczego rzeki tworzą zakola i podmywają jeden brzeg. Ten sam ruch wody widział Schauberger w potokach.

? TEORIA SCHAUBERGERA

Tu nie ma sporu. To jedno z tych zjawisk, które Schauberger obserwował w potokach, a nauka potwierdziła i dokładnie wyjaśniła.

5 Rzeka na tacy

Wiek: od 7 lat

Czas: 30 minut, najlepiej na dworze

Potrzebujesz

- [ ] duża taca albo plastikowa skrzynka
- [ ] wilgotny piasek
- [ ] konewka albo butelka z dziurkami w nakrętce
- [ ] kilka kamyków

Krok po kroku

1. Usyp z piasku łagodny stok. Wyżłob palcem dwa koryta: jedno proste, drugie kręte, z kilkoma zakolami.
2. Polej górę stoku konewką, za każdym razem tyle samo wody.
3. Patrz, gdzie woda zabiera piasek, a gdzie go odkłada. Połóż kamyki na zakręcie i zobacz, co się zmieni.
4. Zrób zdjęcia przed i po, porównaj oba koryta.

✓ POTWIERDZONE

Rzeka sama tworzy zakola, a woda na zakręcie podmywa zewnętrzny brzeg i odkłada piasek przy wewnętrznym. Dziś w całej Europie przywraca się rzekom zakola, bo kręte koryto spowalnia wodę, łagodzi powodzie i daje życie rybom. Schauberger mówił to samo sto lat temu.

? TEORIA SCHAUBERGERA

Twierdził, że wyprostowane rzeki „umierają” i tracą zdolność samooczyszczania. Że kręte rzeki są zdrowsze dla przyrody, to dziś uznana wiedza. Jego tłumaczenie, że chodzi o tajemną energię wiru, nie ma potwierdzenia.

6 Pstrąg za kamieniem

Wiek: od 6 lat, zawsze z dorosłym

Czas: jeden spacer

Potrzebujesz

- [ ] płytki potok albo strumyk (po kostki)
- [ ] kilka listków albo kawałków kory
- [ ] cierpliwość i ciche kroki

Krok po kroku

1. Stań na brzegu albo na płyciźnie, nigdy w szybkim i głębokim nurcie.
2. Połóż listek na wodzie przed dużym kamieniem i patrz, co zrobi za kamieniem.
3. Zobaczysz, że listek kręci się w miejscu albo wraca pod prąd. To wir, w którym woda płynie wolniej.
4. Jeśli w potoku są ryby, poszukaj ich właśnie tam: stoją za kamieniami, prawie nie ruszając płetwami.

✓ POTWIERDZONE

W 2003 roku biolodzy z Harvardu pokazali, że pstrągi „łapią" wiry za przeszkodami i płyną w nich, zużywając znacznie mniej siły. Schauberger opisał to zachowanie, patrząc godzinami w potok, dużo wcześniej niż powstały te badania.

? TEORIA SCHAUBERGERA

Uważał, że pstrąg korzysta z tajemnej siły zimnej wody i dlatego nocą może wskoczyć pod wodospad. Ryby oszczędzają siły w wirach, to fakt. Żadna nieznana siła nie jest do tego potrzebna.

✎ Dziennik badacza

Zapisuj każdą próbę, także nieudaną. Schauberger też zaczynał od notatek w zeszycie.

Data	Doświadczenie	Co zmieniłem	Wynik	Co zauważyłem

Źródła

1. Wikipedia: Viktor Schauberger
2. Austria-Forum: Viktor Schauberger
3. Fundacja PKS: życie Viktora Schaubergera
4. Liao i in., Science 2003: ryby płynące w wirach
5. Einstein, 1926: skąd rzeki biorą zakola (herbaciany paradoks)

Opracowanie własne GrzyboMaps, materiał edukacyjny. Zdjęcia to kadry z naszego filmu, odtworzone z pomocą AI, a nie fotografie z epoki. Błąd? Napisz: kontakt@grzybomaps.pl.